

Peter Novitzky

Osobní svobody a *bonum commune* – analýza díla Teorie spravedlnosti Johna Rawlse z pohledu křesťanské etiky

Oponentský posudek disertační práce

Tato disertační práce je krůčkem k zaplnění mezery v poznání díla tohoto význačného politického filosofa v českém prostoru. K pozitivům práce bez pochyby patří široký rozsah literatury, kterou autor prostudoval a do práce zahrnul a o níž referuje.

V první kapitole autor poměrně podrobně popisuje život Johna Rawlse a jeho dílo. Druhá kapitola je věnována Rawlsově politické filosofii a teorii spravedlnosti. Třetí kapitola má být srovnáním jeho teorií s křesťanskou sociální etikou. Tohoto srovnání je ovšem těžké se dobrat, neboť křesťanská sociální nauka zde není dostatečně jasně vyjádřena. Poslední kapitola je pak věnována kritice Rawlsova díla z pozic některých dalších moderních myslitelů.

Celá práce má omezeně popisný charakter. Např. až do s. 81 pouze popisuje život a dílo Johna Rawlse způsobem výtahu z toho, co Rawls napsal. I v jiných kapitolách pouze referuje, co kdo říká, a to způsobem často málo srozumitelným – pravděpodobně méně srozumitelným, než bylo původní dílo. Důvodem těžké srozumitelnosti jsou i časté jazykové nedostatky, nejasné formulace i zřejmé jazykové chyby.

Postoj autora práce k myšlenkám, o nichž referuje, přitom není zřejmý. O citovaných autorech a dílech nevyslovuje svůj úsudek, není zřejmé, zda s nimi souhlasí či nikoliv. Autor sice velice široce a fundovaně referuje o názorech různých filosofů a teologů na Rawlsovu teorii spravedlnosti a jejich postojích k ní, avšak bohužel se v práci nedozvídáme, co si o ní myslí on sám. Není proto zřejmé, co je vlastním tvůrčím přínosem autora práce, který se ale u disertační práce povinně vyžaduje. To je hlavní výtka, kterou je nutno proti jeho práci vznést.

Tento hutný referát o práci Johna Rawlse a dalších myslitelů je nutně pro čtenáře obtížným textem; asi by pro něj bylo snadnější číst přímo jejich původní díla. Obtíže práce nejsou dány snad nedostatečným poznáním jejího autora o myšlenkách Johna Rawlse a dalších, nýbrž nedostatkem odvahy autora vyslovit jasně, co si myslí, a srozumitelným jazykem to sdělit čtenáři. Je nutno velmi pozitivně hodnotit, že autor věnoval velikou pozornost pečlivému prostudování mnoha děl mnoha autorů. Bylo by však namístě, aby se i sám zařadil mezi ně a v práci vyjádřil, co si myslí on sám.

Samozřejmě jsou i výtky další. Jedna se týká jazyka, kterým je práce napsána. Na mnoha místech stojí kostrbaté formulace na hranici srozumitelnosti. Na mnoha místech uhlazené formulace stojí na hranici srozumitelnosti; hromadění

abstraktních slov nutí čtenáře přemýšlet, co vlastně znamenají. A tak se může snadno stát, že čte text odstavec za odstavcem a pořád neví, co je vlastně jeho obsahem. Jazykové obtíže jsou sice u autora práce pochopitelné, nicméně jazykové problémy v práci přesto nejsou omluvitelné. Z jazykového hlediska je práce de facto nepřijatelná. Vyžadovala by důkladnou jazykovou revizi, která by také měla vést k ujasnění pojmů a myšlenek.

Kromě toho by práci bylo možno vytknout veliké množství konkrétních obsahových problémů i závad v zacházení s citacemi z původních textů a jejich případnými překlady. Např. na s. 102 v poznámce pod čarou 11 není uvedeno, odkud je převzat dlouhý citát z encykliky *Libertas praestatisssimum* v anglickém jazyce. Proč tu není odkaz na standardní dílo *Enchiridion symbolorum...* (Denzinger), kde je encyklika z velké části otištěna? Jiným příkladem je skutečnost, že na s. 152-154 se opakuje téměř doslova text ze s. 97-100.

Práci sice doporučuji k obhajobě, ale jen s těžkým srdcem a mnoha výhradami, nicméně i s nadějí, že se při ústní obhajobě autorovi podaří alespoň některé námitky vyvrátit.

Praha 7.9.2011

Libor Ovečka